

Матюха Микола

к.е.н., доцент

Київський національний торгово-економічний університет

м. Київ

ПОБУДОВА АНАЛІТИКИ В ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ ДЛЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ

Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень відіграє значиму роль в господарській діяльності підприємства. Актуальність досліджень в даній сфері набуває все більшого значення при застосуванні сучасних інформаційних технологій обробки та представлення узагальненої і систематизованої інформації. Внутрішній користувач потребує представлення звітності у більш деталізованому вигляді для проведення поглибленої аналітичної роботи на конкретно взятому підприємстві, його структурних підрозділах та по видах діяльності, для яких звітність відсутня і як правило неформується. Все це доводить необхідність розгляду питань формування управлінської звітності, як якісного і оперативного інформаційного джерела прийняття управлінських рішень.

Широкого розповсюдження дослідження питань управлінської звітності та висвітлені у працях вітчизняних науковців І.О. Бланка [1], Г.Г. Кірейцева [2],

М.Г. Чумаченка [3], Л.В. Нападовської [4] та інших. На сьогодні додаткового уточнення та розгляду потребує уточнення формування структурних елементів звітності, як основи деталізованої інформації. Структурна деталізація інформації передбачає розгляд аналітичних елементів обліку, які відіграють вагомий роль при використанні сучасних інформаційних технологій. Саме елементарні одиниці мають бути детально спроектовані і представлені в інформаційній системі підприємства.

Проектування управлінської звітності передбачає багаторівневу структуру проектування: 1й рівень – формування аналітики, 2й рівень – загальне формування, 3й рівень – організаційне, 4-й рівень – конкретне.

Інтеграція автоматизованих систем управління підприємством - це одна з основних вимог для ефективного впровадження управлінської звітності та ув'язки всіх бізнес-процесів, що відбуваються на підприємстві з метою забезпечення керівництва інформацією для максимально швидкого прийняття ефективних управлінських рішень. Ця умова може бути здійснена через взаємодію автоматизованої системи довідників та основних модулів облікових систем.

Взаємодія різних компонентів має бути теоретично обґрунтованою. Розробка методики уніфікації системи довідників аналітичного обліку дасть можливість систематизовано проводити аналіз великого обсягу інформаційних потоків на підприємстві.

Довідники є основою для формування складових звітів за різними складовими, які визначаються інформаційною потребою користувачів.

При впровадженні системи управлінської звітності (або оптимізації існуючих на підприємстві облікових систем) багато розробників стикаються з необхідністю створення єдиних: довідників для автоматичної передачі інформації з однієї облікової системи в інші. Система довідників - це база для побудови обліку далі управлінської звітності та основа для інтеграції всіх автоматизованих інформаційних систем (програмних продуктів) підприємства. Розроблені довідники є основою методики побудови всіх облікових систем підприємства, формування звітних форм і здійснення їх взаємозв'язку між собою, а також методики формування всіх форм звітності.

При створенні методики розробки та впровадження уніфікованого стандарту управлінської звітності підприємства в умовах автоматизації облікового процесу необхідно приділити увагу розробці оптимальної системи довідників, яку не треба буде кардинально змінювати в подальшому.

Вивчивши наявний теоретичний і практичний досвід інтеграції автоматизованих систем управління підприємством, пропонуємо методику розробки системи довідників облікових систем.

Перш ніж приступити до розробки системи довідників для інформаційної системи управлінської звітності, необхідно проаналізувати поточний стан підприємства і ступінь впровадження управлінської звітності, на яке впливають наступні фактори:

1. Організаційна структура підприємства. Виявляються «вузькі» місця з метою оптимізації структури управління.

2. Інформаційна основа управлінської звітності (ІОУЗ), яка розробляється або корегується відповідно з організаційною структури підприємства. У даному випадку інформаційна основа управлінської звітності підприємства визначається як сукупність центрів відповідальності, зміст їх склад, ієрархію, права та обов'язки. В інформаційній основі управлінської звітності вважаємо необхідно виділяти центри фінансової відповідальності (ЦФВ) і центри обліку (ЦО), для яких запропоновані наступні визначення:

- ЦФВ - структурний підрозділ (сукупність структурних підрозділів) або співробітник підприємства, що здійснюють певний набір господарських операцій, здатних впливати на фінансові результати підприємства і відповідають за ці результати. Кожен ЦФВ виділяється в окремий довідник «ЦО», за яким закріплюється певний перелік статей доходів і витрат (в залежності від виду ЦФВ) для обліку та контролю за здійснюваною ними діяльністю;

- ЦО - структурний підрозділ, що здійснює планування, облік і контроль за окремими статтями витрат і інших витрат у складі бюджету ЦФВ. ЦФВ не має відокремленого бюджету витрат.

3. Носії витрат, які визначаються у відповідності з номенклатурою продукції, товарів і послуг. Склад довідників «Номенклатура» і «Номенклатурні групи» повністю залежить від специфіки бізнесу. Перелік всіх витрат підприємства, закріплений довідником «Статті витрат», ступінь деталізації якого для оперативного контролю та управління повністю залежить від топ-менеджменту компанії.

4. Урахування видів діяльності, необхідних для виділення такого поняття, як «місце виникнення витрат» (МВВ). Місце виникнення витрат - це структурна одиниця або підрозділ (робочі місця, бригади, виробництва, дільниці, цехи, відділи тощо), в яких відбувається початкове споживання виробничих ресурсів і за якими проводиться планування, нормування і облік витрат виробництва з метою контролю за ними і управління. Назва МВВ, як правило повинна відображати процес, який в ньому проводиться.

Отже, проектування аналітичних елементів управлінської звітності в умовах використання інформаційних технологій представляє собою багаторівневу структуру, яка має чітко відображати різновекторні інформаційні потреби користувачів. Взаємодія різних компонентів має бути теоретично обґрунтованою на основі методики уніфікації системи довідників аналітичного обліку. Що дасть можливість систематизовано проводити аналіз великого обсягу інформаційних потоків сучасного підприємства.

Список використаних джерел

1. Бланк І.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – 2-е изд., перераб. И доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
2. Финансовый менеджмент: Навчальний посібник/ за ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – К.: ЦНЛ. 2002 – 496 с.
3. М. Г. Чумаченко. Економічний аналіз. - Навч. посібник / М. А. Болух, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. —

**Формування інформаційного потенціалу бухгалтерського обліку,
контроль, аналіз та аудит в умовах глобальних економічних змін**

Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.

4. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підруч. для вузів 2-ге вид., доопрац. та допов. К.: КНТЕУ.- 2010.- - 648 с.

